

... alebo nad rovnomenným seriálom Netflixu.

Seriál Titans (Titani), ktorý je možné vidieť na streamovacej službe Netflix, má na ČSFD slušné hodnotenie 74, prvá séria dokonca 76%. Superhrdinský príbeh z DC univerza, ktorý mi aj napriek tomu, ako ho DC vo filmoch zhruba v každom druhom z nich spacká, prirastá k srdcu viac, než konkurenčný Marvel. Možno aj preto, že – aspoň občas – sa snaží ísť kúštik hlbšie, než by človek od comixovej mlátičky čakal. Čo, samozrejme, neznamená, že Infinity War a Endgame nemali svoje veľmi svetlé momenty! Zdá sa však, že s príchodom Eternals ide táto linka alebo prinajmenšom jej nasmerovanie pomaly k vode... čo je nepochybne škoda.

Príbeh mladých superhrdinov, ktorých dáva dohromady Dick Grayson alias „Batmanov chlapec“ Robin, ktorý sa rozhoduje skončiť so svojou superhrdinskou identitou, nastoľuje niekoľko veľmi zaujímavých tém.

TEMNÁ STRANA

Na pomedzí prvej a druhej série Rachel vpúšťa do sveta svojho otca, ktorým je neskutočne mocný a opravdivo zlý démon Trigon. K tomu, aby mohol naplno rozvinúť svoju moc, musí získať svoju dcéru na svoju stranu – zlomiť jej srdce. Jeho taktika spočíva v tom, že postupne v všetkých jej priateľov – Dicka alias Robina, Cory alias ohnivej mimozemšťanky a ostatných, vyvoláva v mysli ilúziu skutočnosti, v ktorej sú postavení do krajnej situácie. A oni – jeden po druhom padajú. Nie, nezomierajú. Len s desivou ľahkosťou sa poddávajú svojej temnej stránke, zlu. Volia si ho ako ľahšiu cestu a zlo skutočne ľahšou cestou je. Zlo nevyžaduje nič. Stačí biť. Ničiť. Rozbijať. Dať príchod tým najprimitívnejším pudom: hnev, nenávisť, boj. K tomu netreba rozmýšľať. Žiadne svedomie. Ani „morálny kódex“ Batmana. Žiadne dilemy. Nič. Je v tom istá forma slobody, nespútanosti – na ceste do pekla. Pretože tam táto sloboda nakoniec vedie. Ale späť k príbehu. To, čo nás šokuje, je rýchlosť a ľahkosť, s akou títo ľudia, superhrdinovia, bojovníci, ktorí sa prezentujú ako dobrí a ktorí za svoje poslanie považujú konanie dobra a boj proti zlu, jeden po druhom padajú. Prečo? V druhej sérii to zaznie z úst Hanka Halla: každý má svoje sebecké dôvody, prečo chodí „mlátiť ľudí“ pod peknou zámienkou, že tým bojuje proti zlu a koná dobro... A keď sa tento dôvod pomíne – zlo vyvrá na povrch s desivou rýchlosťou, pretože tam jednoducho vždy bolo...

Dedičný hriech – tak tomu hovoríme v kresťanstve. „... človek, na nahovárane Zlého, už na začiatku dejín zneužil svoju slobodu.“ Podľa toho pokušeni a spáchal zlo. Uchováva si síce túžbu po dobre, ale jeho prirodzenosť je ranená dedičným hriechom. Stal sa náchylným na zlé a podlieha omylu: „A tak je človek rozpoltený sám v sebe. Celý život človeka, tak individuálny, ako aj kolektívny, sa preto javí ako dramatický zápas medzi dobrom a zlom, medzi svetlom a tmou.“ (KKC 1707).

Čo nás privádza k druhej veľkej téme:

ZLO SA NEDÁ PORAZIŤ ZLOM

Znova je to Hank Hall, ktorý pred svojim odchodom otvorene povie, že rozmnožovaním bolesti a utrpenia sa bolesť a utrpenie odstrániť nedajú. Dávno predtým podobnú vetu povedal Dick Grayson, že totiž takáto pomoc jednému prinesie vždy ublíženie inému, často mnohým iným. Späť k dráme s Trigonom – to, čo zachránilo Rachel a cez ňu nakoniec zachránilo aj ostatných, bol Gar Logan, jediný, ktorý bol priamy, úprimný, ktorému na ostatných a Rachel obzvlášť pristo a úprimne záležalo. Nebola to sila,

moc, súboj na život a na smrť, ale prostá láska, prosté dobro, prostá úprimnosť a priamosť, ktorá zachránila deň. A záchrancom sa stal ten najmenej pravdepodobný z nich všetkých. Práve preto, že superhrdinu predsa robia superschopnosti konať zlo, to isté zlo a to isté ničenie, ako tí zlí... Oheň nemôže poraziť oheň. Voda nezastaví vodu. Zlo neodstráni zlo. Len dobro.

O toto ide Evanjeliu, keď Ježiš hovorí: „Počuli ste, že bolo povedané: „Okno za okno a zub za zub!“³⁹ No ja vám hovorím: Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé.⁴⁰ Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť.⁴¹ A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, chod' s ním dve.⁴² Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať.⁴³ Počuli ste, že bolo povedané: „Milovať budeš svojho bližného a nenávidieť svojho nepriateľa.“⁴⁴ Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú,⁴⁵ aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých“ (Mt 5, 38-45). Stručnejšie ale stále rovnako jasne to hovorí Pavol: „Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo“ (Rim 12, 21). Inak to nejde. Ale len v logike Večnosti, kde aj mučeníctvo dáva zmysel a smrť neznamená koniec a zem je len dočasný krátky pobyt, dáva táto zásada svoju plnú logiku.

ZLO NAKONIEC VŽDY SPLODÍ ZLO

Lži. Dobré mienené. Ale lži. Zlo. Nakoniec priniesli zlé ovocie. Sklamanie, rozkol, bolesť, utrpenie,... áno, smrť. Prvý aj druhý raz Veža Titanov padla na... lži. Zlo je zlo a plodí zlo. Je naivné myslieť si, že môžeme konať zlo a vzíde z toho dobro. Nevzáde. „Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie“ (Mt 7, 18). Niekedy, sprvu, sa môže zdať, že to funguje. Oklameme, ukradneme, ublížime,... zdá sa, že to funguje. Máme zisk, uznanie, bohatstvo, moc,... ale nakoniec ostane iba zlo. Ako z neho von? „Bud' te k sebe navzájom láskavi a milosrdní, navzájom si odpúšťajte, ako aj vám odpustil Boh v Kristovi“ (Ef 4, 32). V seriáli veľmi nedostatkový tovar. Môžeme pritom priam vidieť bolesť, ktorú neodpustenie a hnev všetkým spôsobujú, ako ničia životy a znásobujú semenka zla, zasiate ľžou. O koľko lepšie by však bolo, keby miesto lži od začiatku vládla pravda! Pavol vie, čo hovorí, keď nalieha: „Neluhajte si navzájom vy, čo ste si vyzliekli starého človeka s jeho skutkami¹⁰ a obliekli ste si nového, toho, čo sa obnovuje, aby mal pravé poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril.“¹¹ Potom už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus“ (Kol 3, 9-11) – ale jednota, o ktorej píše v závere, je možná iba v pravde. Nie v lži. Nie v pretvárke. Nie v manipulácii a využívaní iných. To nikdy.

Je naivné myslieť si, že zo zla môže povstať dobro – a predsa to znova a znova skúšame. Koketujeme s ním, konáme ho, lebo – lebo je ľahšie. Priamočiarejšie. Aspoň nám tak pripadá. Čo nás privádza k časti o „temnej strane“, ktorou sme dnešnú krátku úvahu začali. Skúšame to – a trpíme. Skúšame znova – a trpíme znova. Až sa nám nakoniec zdá, že inak to ani byť nemôže, svet taký je. „Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti?“²⁵ Ale nech je Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána“ (Rim 7, 24-25), volá Pavol, lebo „zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom,¹⁹ ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškvrneného Baránka“ (1 Pt 1, 18-19). Amen. Tu je cesta z kola von, na slobodu, do Života! Konečne skutočné riešenie!